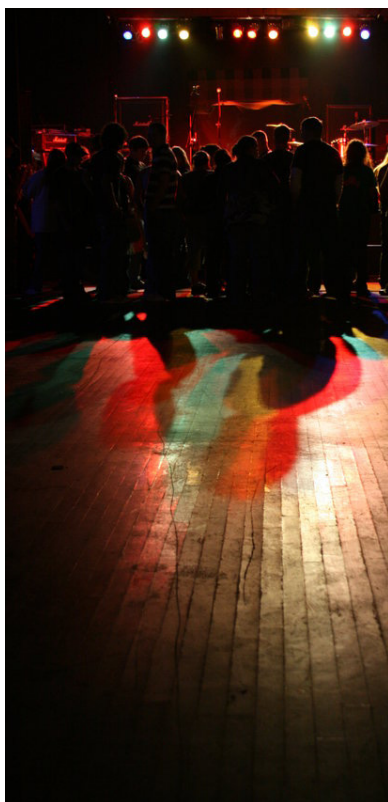

**ÅÅÅ TJEJER,
VI MÅSTE SPELA VÅRA
INSTRUMENT FÖR ATT HÖRAS**

En av kulturvärdens största och mest utdragna debatter handlar om bristen på jämställdhet. Kulturen är en plats för män. Kultur skapas av män, konsumeras av män och lyfts fram av män. I Malmö har det blossat upp en debatt kring könsfördelningen inom musikbranschen. Några visar statistik. Några skyller ifrån sig. Teorierna är många. Åsikterna desto fler. Det finns en fråga alla vill ha ett svar på.

Vart är alla kvinnor?

TEXT & BILD: ESAU ALCONA

Det började med en enkel uppmaning i kommentarsfälten på stockholmsklubben Slakthusets Facebook-sida. ”Boka lite fler kvinnor. Vsg f tips.”

Det var stockholms-djn Tova Wellton som uppmanade och stod sig beredd att tipsa arrangörerna om fler kvinnliga djs. Vad hon inte visste när hon postade den tillsynes oförargliga kommentaren var den massiva kritik som skulle följa. 600 kommentarer på några timmar, en egen hastag på Twitter med minst lika många förståsigpåare, och belackare.

Den virala debatten fick till och med utrymme i gammelmmedia när Kulturnyheterna tog upp händelsen.

I vilket annat fall som helst hade debatten med stor sannolikhet sett annorlunda ut. Om en klubb presenterade bara rockband och någon hade önskat en popakt hade antagligen svaret varit ödmjukt. Bandbokaren kanske bara kan rock och tar tacksamt emot tips. Men i fallet med att kvinnor också vill få lika möjlighet som vilken annan man som helst blir utfallet en helt annan.

I Wellton vs Slakhuset eller Slakthusgate som det skämtsamt kallades på Twitter kunde man särskilja två frekvent återkommande typer av kommentarer. Dels kommentarer i stil med ”Visa att ni kan istället för att klaga på att det är för lite tjejer på klubbarna,

det leder ingenstans” och ”Langa en fet mix nu Tova och put a smile on your face så kommer du bli bokad mer än de flesta killarna.”

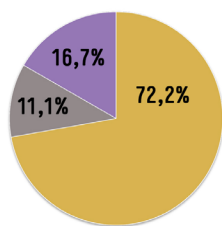
Huvudargumentet bland kommentarerna, som i de flesta fall var just män, var att det handlade om en kompetensfråga. Kan du visa att du är kompetent så blir du bokad, oavsett vad du har mellan benen. Underrepresentationen av kvinnor inom dj-världen handlar således om kompetens snarare än patriarkala strukturer.

Bland kommentarerna fanns det få röster som frågade sig om det handlade om kompetens och inte samhällets strukturer borde det då inte finnas betydande löneskillnader mellan män och kvinnor inom samma yrkesgrupp. Dessvärre drunknade dessa i en till synes aldrig sinande flod av män som tog illa vid sig.

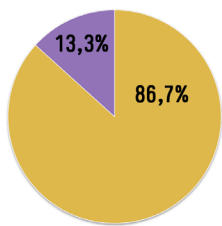
Grunden för årets debatt låg lobbyorganisationen Rättviseförmedlingen, som vill lyfta fram kvinnor i olika samhällsroller, med skaparen Lina Thomsgård i spetsen. De räknade helt enkelt antal män kontra antal kvinnor i dj-båset på klubbar runt om i Stockholm. Ett klubbbliv som av många anses som de mest trendmedvetna och modernitetsknarkande kulturyttringar vi har. Bortsett från den skeva könsfördelningen bland de som agerar skivryttare.

Undersökningen gjordes genom att Rättviseför-

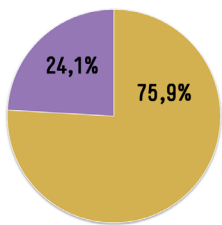

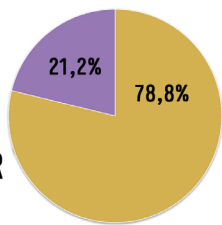
BABEL

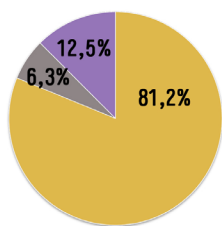
KB

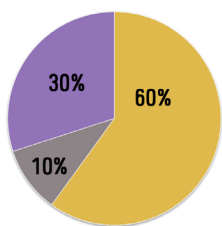
DEBASER
MALMÖ

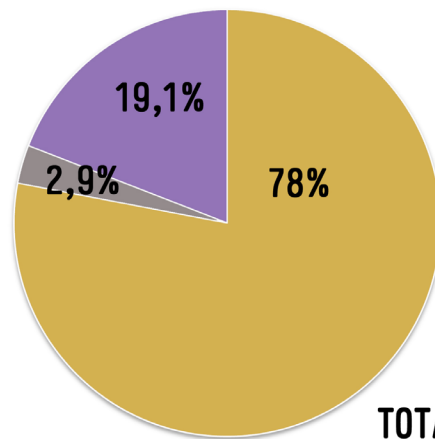
MORISKA
PAVILJONGEN

INKONST

PALLADIUM

TOTALT

NOVEMBER 2011

edlingen kontaktade ett 15-tal av Stockholms stora nattklubbar för att beräkna könsfördelningen i deras dj-bås under perioden april 2010 till mars 2011. Resultatet publicerades i tidningen City och visade att männen var i klar majoritet.

Mellan 65-79 procent.

Inte ett enda spelställe kom nära en 50-50 fördelning eller en majoritet kvinnor. När debatten var som starkast, kring sensommaren, var den fortfarande begränsad till Stockholmsområdet. Även om ett antal röster, både i Göteborg och i Malmö hade hörts skulle det dröja ytterligare ett par månader innan nästa andetag togs.

Ladyfest är en förening vars syfte är att lyfta fram kvinnor inom kulturvärlden och ge dem lika mycket plats som männen. Konceptet är världsomspännande och har filialer i 30 olika länder. I dagens Sverige finns det fyra lokala grupper, i Stockholm, Göteborg, Malmö och Umeå. Ett av deras tillvägagångssätt för att medvetandegöra samhällets strukturer är att visa på statistik och siffror hur det faktiskt ligger till. Detta tog Malmödivisionen till sig och startade i november 2011 projektet "Ladyfest Malmö räknar" ett projekt för att svart på vitt presentera hur könsfördelningen på musikscenen i Malmö såg ut.

De började helt enkelt räkna huvuden. Bestod akten huvudsakligen av män, kvinnor eller var det jäm-

ställt? Mest män? Då hamnade akten i kategorin man. Flest kvinnor? Ja, då placerade akten i kolumnen för kvinnor. 50/50 kategorin talade för sig själv.

Resultatet var en grov uppskattning hur könsfördelningen såg ut på Malmös sex största klubbscener för november månad. Av totalt 136 akter i hela Malmö under denna månad blev resultatet 78 % män, 19,1 % kvinnor och 2,9 % 50/50. Detta ämnade bli startskottet för en månatlig räkningsprocess som under loppet av ett år kunna berätta mer om hur könsfördelningen ser ut.

Men det blir aldrig riktigt som man tänkt sig. Kritiken lät inte vänta på sig den här gången heller. Den kom som brukligt via de sociala medierna. Den spred sig vidare till gammelmmedia och Sydsvenskan publicerade en artikel med den talande rubriken "Män dominerar Malmös scener."

En kall decemberkväll står jag utanför Debaser i Malmö och väntar på att bli insläppt. En trött men glad Anna Storåkers öppnar dörren och ber mig sätta mig i ett av båsena. Hon är mitt uppe i ett möte med sina kollegor hur nyårsafton skall firas på spelstället. Anna Storåkers är Debasers enda bandbokare och har enligt henne ”kontakt med alla, inklusive Gud.” Vilket borde säga någonting om vikten att känna rätt personer för att få dit de rätta artisterna. Hon är inte glad över hur Debaser framställdes i Ladyfests statistik.

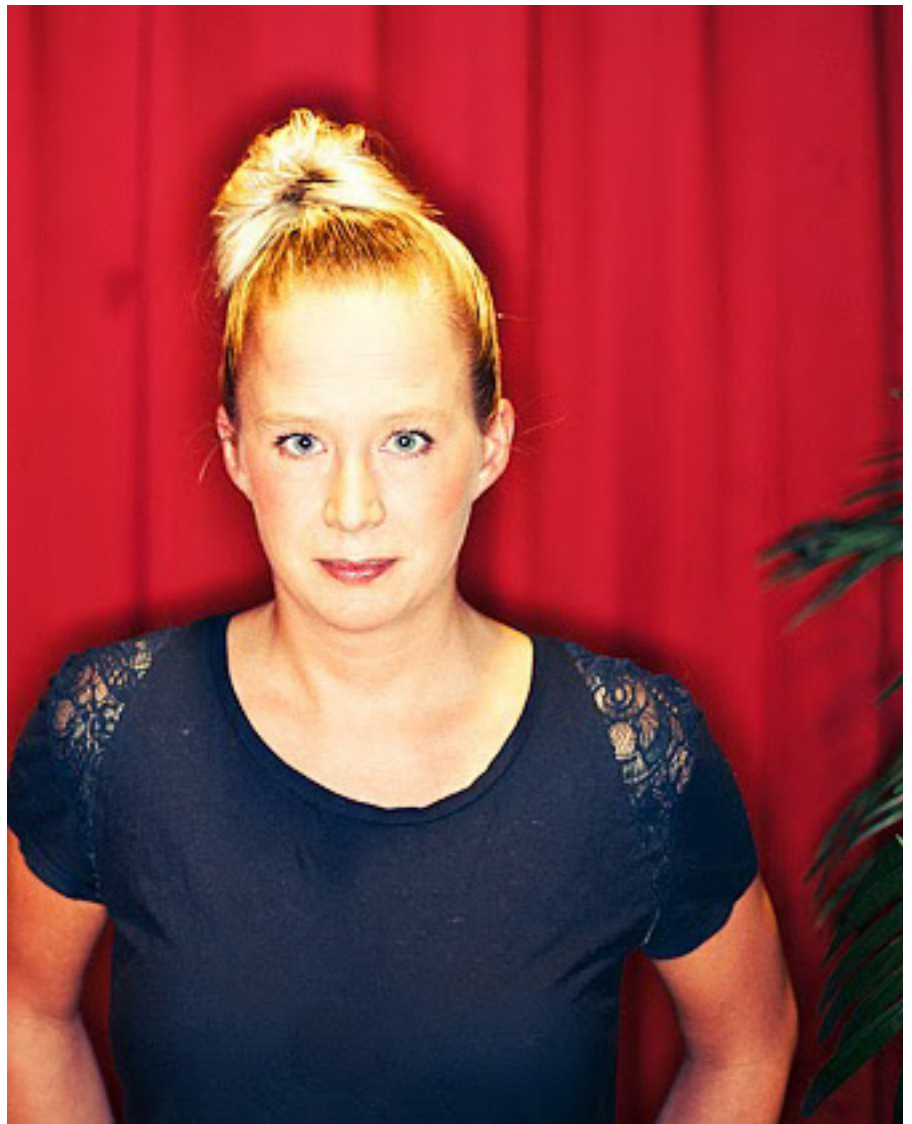
– Jag tycker att arrangörer får för mycket kritik. Många arrangörer sitter i knät på andra. Vi har ju förvisso större makt än exempelvis en bokare i Örebro. Där får du helt enkelt boka det som är på genomresa. Å andra sidan är det svårt att ens påverka. Vem är det man ska angripa? Vem är målet? Vill vi att politikerna ska subventionera kvinnliga musiker? Det är bokningsbolagen som är boven i dramat. Det är de som sätter

könsordningen.

Med ”dem” menar hon Live Nation ett svenskt dotterbolag till det amerikanska bokningsbolaget med samma namn och hette tidigare EMA Telstar. För att förstå hur stort företaget faktiskt är bör man titta lite närmre på konsertarrangören Luger. De arrangerar konserter och festivaler med både nationella som internationella akter. De arrangerar Way Out West, Popaganda, Accelerator, och Where The Action Is. De arrangerar kontinuerligt konserter på Debaser, Södra Teatern, KB, Inkonst, Cirkus, Berns, Pustervik, Trädgård, Nefertiti med flera. Kort sagt – det är stora. Och de ägs av det betydligt större Live Nation.

För att förstå den problematiska satsningen bokare sitter i måste man även förstå hur en bokning går till, den konventionella vägen.:

– Proceduren är oftast att ett band släpper en skiva och börjar sin turné ungefär tre veckor efteråt. Vi är för små för att kunna plocka artister, flyga in dem eller

så. Vi har inte råd.

Om Debaser skulle vilja boka Sahara Hotnights måste de betala tåg eller flyg för fyra personer plus personal inklusive merkostnader. Anna Storåkers uppskattar att slutnotan skulle hamna uppemot 70 000 kronor.

– Det finns ingen konsertarrangör som har råd att betala dessa summor. Det måste till en turné eller ett skivbolag i ryggen för att vi överväger att boka. Inte ens Sveriges största festival Peace & Love hade kunnat boka Patti Smith om inte hon hade varit ute på turné.

– Det är frustrerande att man inte kan bestämma helt själv. Jag har förvisso en väldigt nära dialog med dem. Jag mailar och frågar om de inte kan sätta press på sina artister och deras management. Det är en flerstegsprocess.

Som bokare har du däremot ett annat, ganska beprövat, kort. Nämligen den lokala musikscenen. Ingen annan än du har lika stor koll på vilka de lokala artis-

terna är, vad de spelar för något, vilka de är och hur bra de faktiskt är. De kanske till och med har spelat på din klubb förut.

En annan aspekt som Debaser säger sig flitigt använda är att upplåta sina lokaler till diverse stödfester. I höstas arrangerade Popkollo en minifestival med enbart kvinnliga musiker och Debaser var värdar. Popkollo fick lokalen, barpersonalen och teknikerna utan kostnad.

– Det är stödfesterna som är det coola med att vara ett kommersiellt företag. Vi har kraften att samarbeta med aktörer som jobbar med frågor som vi själva inte har möjlighet att genomföra. Vi gjorde exempelvis klubb med Ladyfest hela sommaren och hade en god dialog med dem.

Två mil nordost från Malmö befinner jag mig i studentstaden Lund. Men byggnaden jag sitter i är i dagsläget långt ifrån någon studentikos lokal. Jag sitter i logen i Mejeriets andra våning. Rummet är ganska anspråkslöst med lite snabbkaffeburkar och lite plastmuggar. När det inte är konserter används knappt rummet annat än till enstaka möten eller som idag, till intervjuer.

– Det här är andra våningen av vår loge som enbart brukas när det är riktigt stora artister som spelar, upplyser Mejeriets verksamhetschef Fredrik Jönsson och ursäktar den sparsamma inredningen – det finns inte ens ett bord, bara några stolar och en soffa.

– De flesta artister nöjer sig ändå med logen där nere intill scenen, tillägger Jacob Svensson, Mejeriets bandbokare.

Mejeriet eller Kulturmejeriet som det egentligen heter är en kulturförening som tidigare fungerat som en paraplyorganisation där olika föreningar samarbetat under en flagg. I dagsläget trängs föreningar med inriktning på jazz, swing, dokumentärfilm eller ståuppkomik med den huvudsakliga föreningen som bokar livekonserter. Nu har dock organisationen börjat en centraliseringsprocess som möjliggör att exempelvis övergripande och enhetliga innehållspolicys kan införas.

– Vi är inte som KB eller Debaser. Deras koncept är att ha ett band på scen varje kväll, vi är ett kulturhus med fokus på musik, säger Jacob Svensson.

När duon får frågan om hur mycket av verksamheten är livekonserter är de eniga om att ingenting dominerar så mycket som musiken och livearrangemangen. Över 100 huvudakter står på scen under ett år uppskattar det och då tillkommer en och annan konsert eller uppträdande som någon av de övriga föreningarna anordnar.

Mejeriet har också en annan säregen ställning i jämförelse med Debaser. Det faktum att det är en kulturförening och inte i första hand ett kommersiellt företag gör att de är beroende av statliga medel från statens kulturråd. För att ens vara berättigad att söka bidrag finns det en kravlista man som arrangör måste uppfylla och däribland finns perspektiv som måste beaktas inom genus, etnicitet och ålder. På Mejeriet däremot finns det inte någon övergripande jämställdhetspolicy än.

Fredrik Jönsson:

– Från ledningsnivå kan jag inte uttala mig om en-

skilda arrangörer eller producenter har sådana policys och inte heller kan jag uttala mig om det behövs en sådan policy. Jag vet inte om vi vill ha en och varför, i sådana fall måste vi köra en process med styrelse och personal och se om viljan finns.

Mejeriet tillsatte en arbetsgrupp så tidigt som senhösten vars syfte är att utvärdera programmet under ett år och därefter se om det finns någonting att förändra.

I dag sitter Jacob Svensson på guldtronen som ensam bandbokare för hela Kulturmejeriets liveverksamhet. Men någon självbestämmanderätt har han inte utan i likhet med bokare landet över är det någon annan som bestämmer. Föreningen har idéer och förslag på vad de tycker är intressant och passar men i slutändan är det bokningsbolaget som har sista ordet.

– På den lokala musikscenen har vi ett stort inflytande, där är det mer eller min-

dre vi som bestämmer vad som ska vara på vår scen. Med de etablerade artisterna är det inte så. Vi försöker sätta ihop ett schema med det som är tillgängligt. Vissa perioder finns det många kvinnor som är ute och turnerar. Vissa perioder finns det ingenting alls. Personligen hade jag gärna sett en förändring högre upp i kedjan. I slutändan handlar det om företag som säljer sina artister. Det är inte en slump att artister som ligger på stora bolag blir stora.

En sned könsfördelning vad gäller artistutbudet och att vara beroende av en extern part är två otroligt tunga stenar att bära samtidigt som det finns en budget att respektera. Och en rädsla att inte gå med förlust.

Enligt Jacob Svensson är en bandbokares händer bakbundna vad gäller att bestämma exakt vilka artister som är aktuella, än mindre om de är kvinnor eller män.

– Jag har svårt att se varför de inte skulle försöka lyfta fram kvinnor. Det är ju inte så att kvinnor är mindre populära, eller att konserter med kvinnliga artister drar mindre folk. Men tillgängligheten är ju sämre.

– Så är det tyvärr, avslutar han kort.

Tillgänglighet är ett nyckelord i frågan. Det går att diskutera kompetens i all oändlighet men om det inte finns ett jämt antal musiker blir det en skevhet redan från början. Det handlar även om valmöjlighet, eller bristen på sådan. Redan för tre hundra år sedan fanns det könskodade instrument. Framst var instrumenten till för män att bruka bäst de ville, de få acceptabla kvinnliga instrumenten som fanns skulle helst brukas i det privata gemaket. Aldrig offentligt. Framförallt handlade det om sång och piano. Något som tyvärr fortfarande går att se i dagens musikbransch.

Det bjuds på pepparkakor och färsk frukt i köket bredvid Thomas Olssons kontor. Han är utbildningsansvarig för musikvetenskap vid kulturinstitutionen vid Lunds Universitet och oerhört kunnig inom svensk musikbransch. Det är två dagar innan juledigheten börjar och han har många tentor att rätta.

– Det gläder mig att vi är lika många tjejer som killar på min kurs jag håller i. Musikbranschen av idag består nästan till 100 procent av män och den behöver verkligen förändras. Det måste in en högre representation, könsmässigt, i alla led.

Även han har tagit del av undersökningen som Ladyfest gjorde.

– Det är jätteintressant och oerhört viktigt att man belyser detta. Men man måste också problematisera om man ska räkna i procent eller antal måste man fun-

dera på vilken vikt den här personen har.

Han fortsätter:

– Det är en självklarhet om man säger att ett soulband på tio personer där det finns en tjej och hennes uppgift är att köra, ej solo, och står längst bak och resten är män. Det kan inte ge lika hög poäng i genusperspektiv som en duo där det är en man och en kvinna och där kvinnan spelar trummor eller elgitarr.

Thomas Olsson poängterar att om ingenting görs åt könsfördelningen kommer vi till slut stå där med enbart män. Att mannen är normen i sammanhanget visas genom hur en musiker framställs på scen, särskilt frontpersonen som står längst fram och sjunger, ofta på ett machosätt. Enligt Thomas Olsson kan det finnas andra aspekter som kvinnliga musiker hellre vill lyfta fram än den traditionella mansrollen.

Thomas Olsson är mer än bara en universitetslärare, han är även bokare och producent åt jazzföreningen Jazz i Malmö samt ordförande i föreningen svensk Jazz. Han har förstahandserfarenhet vad gäller bokningsdjungeln, trots att han inte är med och slåss om de stora akterna är han väl bevandrad hur svensk musikindustri fungerar. Han är medveten om skillnaden mellan kommersiella aktörer vars syfte är att tjäna pengar och föreningar med kulturbidrag men samtidigt är det sunt att ifrågasätta vissa bokares lätthet. Bokare med kulturpolitiska uppdrag (min anm. Mejeriet) borde ha bättre statistik och kommersiella

aktörer (min anm. Debaser) kan inte hela tiden skylla på en dålig marknad.

– Det finns så kopiöst mycket på marknaden att det går att välja. Varje bokning är osäker. Du vet inte med hundra procent tillit att en bokning faktiskt går att genomföra, det finns saker på vägen som kan få den tillsynes glassäkra bokningen att falla. Många arrangörer är medvetna om detta. Men det är fortfarande lite för lätt att säga att marknaden styr.

En vanlig missuppfattning är att bokare får massor med listor från bokningsbolag eller liknande där bokaren får kryssa i hur många och vilka band denne vill ha. I själva verket ligger det mer arbete än så, enligt Thomas Olsson.

Det är tidspressen som ofta sätter käppar i hjulet för de mer kreativa bokarna.

– Har man inte tid att lägga ner det lilla extra på att välja ut ett alternativ som inte är det självklara, som inte är fem killar, gubbar, män då kanske det kostar mer i tid och marknadsföring.

Med stor sannolikhet är de flesta bokare medvetna om könsproblematiken men det primära i deras behovspyramid är att få verksamheten att gå ihop. Det är enkel företagslogik.

Enligt Thomas Olsson är det sunt att kritisera arrangörerna men stundtals får de osunt mycket kritik.

Det handlar inte bara om arrangörerna, menar han utan vi måste börja förstå att det är musiker det handlar om. Och musiker kan vara män och kvinnor.

– Jag tycker att man ska lyfta upp andra aspekter också – vilka är det som syns i medierna? Vilka syns i tv, vilka talar i radio, vilka skrivs det om i tidningarna? Hur ser det ut? Man måste också se till vilka som är chefer och vilka som har inflytande, vilka har positioner, vilka bokar, och vilka skriver om musik.

Sofia Löfkvist

Ålder: 32

Instrument: Klaviatur, dragspel, gitarr

Nuv. band: Vit Päls

Tid. band: Dynamitbåtar, Hunger, Ashtray Hearts.

Jobbar: Teaterproducent på Teater 23

Favoritmusiker: Tori Amos, Tom Waits, Joni Mitchell

Mycket av debatten om bristen på kvinnlig representation inom kulturvärlden i allmänhet och musikbranschen hamnar på en nivå som ofta glömmert bort den viktigaste pusselbiten – musikerna. Därför träffade jag tre Malmömusiker med olika erfarenheter och färdigheter för att höra deras version om hur de ser sig själva i dagens musikbransch.

Vi träffas på Sofia Löfkvist lunchrast. Hon arbetar som teaterproducent på Teater 23 i Malmö. I dag har det strulat till sig på jobbet och vårt lunchmöte blir försenat med en halvtimme. Jag hinner utväxla några artighetsfraser med personalen på Pâtisserie David, som ligger ett stenkast från Teater 23, innan Sofia Löfkvist kommer inrusande genom dörren och ursäktar sig för förseningen. Hon beställer vant in dagens soppa medan jag nöjer mig med en kopp svart kaffe.

Sofia Löfkvist hade ett gammalt ostämt piano

hemma som hon började plinka på när hon var fem år gammal. Sedan började hon som så många många andra att spela blockflöjt i en kommunal musikskola. Det var då hon att hon kunde spela efter gehör. Hon lärde mig greppen utantill genom att lyssna på ljudet. När läraren sedan satte noter framför henne och sa åt henne att spela kunde hon helt enkelt inte. Hon hade ju inte lärt sig några noter.

– Jag hör någonting i huvudet och spelar, ackorden ligger ju där redan. De har jag lärt mig men inte några noter. Jag lyssnar, spelar och skriver ner.

Hon gick vidare till en privat lärare som lät henne spela efter gehör.

Eftersom pianot redan stod framme i hennes föräldrahem i Helsingborg var det naturligt för henne att börja där. Gitarren stod visserligen bredvid men det var lättare för henne att börja med något som lät när hon tryckte på det. Pianot var stort och mäktigt och mycket lättare att skapa ljud med än gitarren.

Vissa instrument påstås vara könskodade. Vad tänker du när du hör det?

– Jag har tänkt mycket på att det är vanligt att tjejer spelar klaviatur och killar stränginstrument. Jag har ingen aning om varför det är så.

Sedan tystnar hon. Funderar, och konstaterar att det förvisso var killarna som tog för sig under musiklektionerna i skolan.

– Jag tror att det beror strukturerna i samhället. Mycket handlar även om tillgänglighet och presentation av ett instrument. Det svåra med att hitta ett instrument, för tjejer, är att man från början placeras in i en mall.

Har du stött på några problem som musiker på grund av att du varit kvinna?

– Alla de hinder jag stött på som musiker handlar om personlighet, säger hon bestämt.

– Det handlar om hur jag fungerar med andra människor. I många intervjusituationer får jag frågan om hur det är att vara tjej i bandet. Det är något som jag kan vara allergisk mot, jag är i första hand musiker och inget annat.

– Det som är konstigt är att band kan få kallas tjejband hur länge som helst och det är det som det stora hindret. Jag vill ju gärna att det förändras, att jag ska komma fram som musiker först.

Sofia Löfkvist potatis- och purjolökssoppa kommer och samtalet glider snabbt in på Malmös olika sopprestauranger. När vi återgår till ämnet frågar jag om hon tagit del av statistiken som Ladyfest presenterade och det har hon.

Vad tyckte du om den statistiken?

– Den är inte förvånande. Vad kan vi göra? Kvotering är ju inte bra. Vi vet ju att det ser ut så, inte bara inom musik utan även inom film eller andra kulturyttringar. Det finns för få kvinnor. Marit Bergman gjorde ju Popkollo för att motverka det här, men det är ju fortfarande så att den som skriker högst får komma

fram. Det är pojkarna som gör sig hörda. Det hämmar tjejerna. Därför är initiativ som ett popkollo, för enbart tjejer, en bra väg att gå.

Upplever du att det är ett problem att kvinnor inte synliggörs lika mycket som män inom musiken?

– Grundproblemet ligger i att ”tjejband” eller kvinnor i musiken är undantag som understryker regeln. Mångas husgudar och favoritartister, inklusive mina, är oftast män. Springsteen, Dylan med flera. Det hade varit ett intressantare musikklimat om fler kvinnor hade fått ta plats om fler hade blivit inspirationskällor. Det blir ett intressantare landskap om könsfördelningen är rättvis.

Hur ska man få in kvinnorna?

Hon tar ett skedar av sin soppa och säger sedan:

– Det är svårt för mig att veta vilka band som bokas in. Det beror helt på vad bokarna har tänkt på – är det någon som släppt en singel, en skiva eller någonting annat. Det finns så många andra aspekter som påverkar vilka skivbolagen väljer att skicka ut på turné. Det handlar om att öppna forumet men jag är tyvärr inte insatt i hur det ser ut i dag.

Både Debaser och Mejeriet som jag pratat med säger att de är beroende av en tredje part, ofta ett bokningsbolag, som gör att de inte har så stort handlingsutrymme. Vad tänker du kring det?

– Det handlar ju givetvis om att tjäna pengar. Om de tycker att någonting är ointressant kommer det inte att boka bandet. De tänker ”Vilka kan vi tjäna pengar på” och så vidare. I slutändan är det alltid män det handlar om. Då är vi tillbaka på ruta ett och vi får gå ännu längre tillbaka och se vart allt börjar någonstans.

– Vi i Vit Päls blir ju bokade om vi duger, det är det enda jag vet.

I slutet av dagen handlar det om musiken, eller?

– Ja, jag hoppas det. Jag vill tro det.

Erika Rosén

Ålder: 28

Instrument: Gitarr, bas

Band: Soloartist, Dundun, Small Flowers
Crack Concrete

Jobbar: Deltid som lärare

Favoritmusiker: Sonic Youth, Patti Smith, Lisa Germano

Det är inte många lokala band som har privilegiet att ha obegränsad tillgång till en kombinerad studio och replokal där både kök och uppehållsrum ingår. Erika Rosén är en av få. Lokalen som ligger på Annelundsgatan hyr hon tillsammans med fem andra band. Tidigare tillhörde den Studieförbundet men när de skulle överge lokalen erbjöd hon och ett par kompisar att ta över. För att göra en lång historia kort la de ner oräkneliga timmar för att uppfylla sin dröm.

Erika Rosén tillhör en liten skara. Hon är både en gitarrist och en basist. Hon har sedan barnsben haft musiken runtomkring sig. Hennes far har jämt varit hennes stöttepelare och inspirationskälla. Det var han som introducerade henne för musik. Han spelade skivor för henne och tog med henne på konserter. Hennes föräldrar har ständigt uppmuntrat henne till att uttrycka musikaliskt.

När började du spela?

– Jag var nog ganska liten när jag började. Det började som så många andra med blockflöjten. Men sedan fick jag en liten synth när jag runt åtta nio. Jag älskade de förprogrammerade slingorna.

Hon börjar nynna: Do-do-du-do-du-do-du. Tyvärr är det ingen melodi vare sig hon eller jag känner till.

– Jag skrev och sjöng texter om mina lärare bland annat. Det var mer som en leksak än ett instrument. På högstadiet som jag verkligen började ta det lite mer seriöst. Jag fick en gitarr när jag konfirmerade mig och jag kände att jag hade ett behov av att uttrycka mig. Det var pappas gamla gitarr. Det är inte många som har råd att ge en gitarr till sina barn och det är jag tacksam för.

Har du någon gång blivit särbehandlad som musiker på grund av ditt kön?

– Ja, det tycker jag. Det blir man hela tiden. Vi kvinnor har börjat förstå på senare tid att vi måste hålla ihop och hjälpa varandra.

– Ett tydligt exempel på hur vi behandlas var när vi spelade på Babel tidigare i veckan. Ljudteknikern såg att vi var tjejer och drog ner på våra gitarrer i volym så att det knappt hördes ut. Han tänkte något i stil med att ”brudar kan ju inte spela högt.” Resultatet blev ju att musiken blev väldigt sumpig eftersom gitarrerna är väldigt viktiga för oss.

Har du märkt av någon särbehandling från arrangörer?

– Vad gäller bokningskedjan är det en lång rad faktorer som spelar roll och det är svårt att få en inblick i det.

Hon berättar om en artikel i Sydsvenskan där Anna Storåkers på Debaser talar om att de flesta bokningsbolag bara erbjuder 7-8 procent kvinnliga akter.

– Många arrangörer är knutna till bokningsbolag och där visar det att viktigare att göra en bra affär än att bjuda på konst och musik. Jag tycker att man som arrangör bör ställa hårdare krav på bokningsbolagen. Om inte Live Nation kan erbjuda ett paket med, säg, 40-60 kvinnor/män så knyter man inte ett nytt avtal. – Du måste ställa krav, gör du inte det kan du heller inte säga att du som arrangör gör allt du kan.

Vad tyckte du om Ladyfests statistik?

– Jag blev inte förvånad alls. Det var kul att det fick stort medieutrymme och att folk uppmärksammade problematiken.

Kritiken om att det enbart handlade om en månad avfärdar Erika Rosén som nonsens.

– Jag tycker att du som arrangör ska kunna ta det erkännandet och säga att det är ett aktivt val från din

sida och kunna motivera varför. Många motiverar sina val med att om de skulle tänka på genus blir kvalitén lidande. Jag skulle vilja vända på det och säga att om du bara bokar män förlorar du kraftigt i kvalitét eftersom du missar kvinnorna.

– Vi har en lång väg kvar att kämpa. Det är sjukt att det ska vara svårt. Det bryts ju flera gränser hela tiden. När det handlar om kvinnor och män blir det genast svårt.

Varför tror du att könsfördelningen är skev?

Svaret kommer snart.

– Jag är övertygad om att det är fler än 7-8 procent kvinnor som spelar musik. Jag kan lämna in långa listor på folk jag tycker är bra. Det är män på stora poster som är intresserade av andra män. Du känner flest män, de i sin tur känner andra band med män. De flesta hävdar att det är omedvetet men jag anser att det är medvetet. Om du inte har någon koll eller något intresse hör du inte hemma som bokare.

Någonting bubblar upp i henne när hon svarar mig. Det är uppenbart att hon gått omkring och tänkt på det här under en längre tid.

– Det ska vara självklart att tänka på jämlikhet i dagens samhälle. Tyvärr har det även varit många kvinnor som sett en chans, tagit den till vilket pris som helst och glömt bort sina medsystrar. De har varit rädda om sin egen plats och varit rädd om sin plats istället för att hjälpa andra.

– Okunskap är ett annat problem. Är du en musikkännare skall du ha koll på kvinnliga musiker, har du inte lyssnat på någon kvinna som gör musik har du missat halva poängen. Det sitter många förlegade, ointresserade personer på poster som mycket väl hade kunnat fyllas av andra passionerade, drivna och sugna

människor. Men de som vill möts av en vägg av gubbar som bokar andra gubbar och bara tänker på att tjäna mer pengar.

Hon andas ut. Tar en klunk kaffe.

Hur tror du man kan motverka snedvridningen?

Tystnad. Hon fyller upp sin kaffekopp. Andas in. Laddar om.

– Jag tror inte på kvotering men jag tror att du kan förändra genom att bli politiskt aktiv. Jag har en vän som gjorde det och fick igenom att Malmöfestivalen skulle börja föra statistik över könsfördelningen. Vilket genomfördes i år. Jämför man årets upplaga med föregående år har det skett en radikal förbättring. De har inte behövt visa statistiken förut men nu är de tvungna. Då kan man även visa att någonting är fel.

Du menar att det går alltså att genomföra en förändring hos arrangörer genom politik?

– Även kommunerna måste se över var de lägger pengar någonstans. Ger de pengar till kulturen ger de även mer pengar till män. De ska vara extra noga med att ställa krav på bidragstagare att de måste visa upp en jämnare siffra. Det måste komma uppifrån.

– Samtidigt ska du som arrangör ställa krav mot bokningsbolagen. Jag tror att det måste börja direkt. En apparat som sätter igång uppifrån. Precis samma mekanismer som förhindrar att du har förtryckande åsikter eller bedriva rasistisk verksamhet ska du inte diskriminera på grund av kön.

Sofie Karlberg

Ålder: 28

Instrument: Trummor

Nuv. band: Dalaplan

Tid. band: Mest coverband

Jobbar: Pluggar

Favoritmusiker: Cissi Efraimsson i Those Dancing Days, Dave Grohl i Queens of the Stoneage.

Sofie Karlberg är en trummis. En väldigt häftig sådan. Hon är medlem i Malmöbandet Dalaplan som fått stort medialt utrymme det gångna året. Malmö har en förkärlek för klassisk riffrock och den berömmelsen har även hon fått smaka på. Nu befinner vi oss i Dalaplans replokal som ligger, med Malmömått mätt, väldigt avlägset. Frihamnsviadukten är platsen och utsikten är en ganska trist bangård och "bilkyrkogård" dit bilar kommer för att monteras ner, reservdel för reservdel.

– Oavsett vilken tid på dygnet är det alltid människor där nere bland bilarna, säger hon lite förstrött.

Det obligatoriska intervjukaffet bryggs medan vi, i tystnad, betraktar människor som knacker, känner, bankar, på de halvnakna bilskeletten.

Sofie Karlbergs karriär började på musiklektionerna i åttonde klass. Hennes lärare var oerhört demokratisk och "tvingade" eleverna att röra, känna och spela något instrument. Tillsammans med en klasskamrat

lyckades de övertyga läraren att få stanna kvar efter skolan och repa. Hon satt bakom trummorna och hennes väg fattade tag i en gitarr.

– Den enda låten vi kunde var en Nirvanalåt. Då fick vi möjlighet att testa utan att det var några elever eller lärare i närheten.

Det var oerhört generöst. Något sådant minns jag att vi inte fick. Du tänkte inte på att börja på någon musikskola?

– Jag tror att musikskolan dödar många unga talanger. Om du börjar när du är 12 kommer du garanterat vara trött på den klassiska gitarren när du är 20. Jag försöker däremot alltid peppa folk att säga att det inte är försent att börja. Min mamma var 45 när hon började spela bas. Det är bara att köra!

Har du någon gång fått kommentaren att trummor är "ett killinstrument"?

– Som kvinna bakom trummorna får du mer uppmärksamhet. Generellt sätt är det ingen som ser

trummissen från första början. Förutom andra trummissar förstås.

– I början när vi hade gig och vi skulle hämta ut ölbiljetter kunde jag inte komma fram och hämta ut dem. De kände inte igen mig utan jag fick ta med mig Niklas (min anm. Svensson, sångare i Dalaplan) för att hämta ut biljetter.

Sofie Karlberg berättar att när hon kommer till spelställen för ett gig har blivit misstagen för att vara en körtjej. När hon väl spelat har personer kommit fram till henne och haft synpunkter på hennes trumspel. Hon har fått kommentarer som ”du måste spela snabbare på baspedalen” eller ”du måste var lite tuffare när du spelar”.

– Jag har alltid kjol eller klänning och ett pärlhalsband när jag spelar. Då får jag alltid kommentarer om hur jag kan spela när jag klär mig som jag gör. Jag förstår inte varför de frågar. Sitter du i kjol kan du ju bre ut dig mer än om du sitter med tigha jeans. Det är mer bekvämt.

– Det är jåkligt jobbigt att människor kommer fram till mig och säger hur jag borde spela. Vilken musiker som helst skulle bli irriterad över något sådant. Det är inte himla kul att höra kommentarer på det sättet. När det gäller mitt klädesval tycker jag det bara är bra att bryta normer. Det går att slå på pukorna i annat än nätbrynja, tro mig. Jag tycker man ska ändra på ens syn på hur en trummis ska se ut och vara.

Hon har själv arbetat med jämställdhetsfrågor inom diverse områden och följer eventuella debatter med stort intresse. Tack vare att hon är en framgångsrik trummis i ett framgångsrikt band har hon även första-handserfarenhet av musikscenen i Malmö. Något som tyvärr gjort henne lite hemmablind och haft ”svårt att ställa sig utanför.”

Jag antar att du har kollat på Ladyfeststatistiken.

– Ja, det har jag. Det är väldigt nedslående siffror. Särskilt i Malmö som i regel är medveten stad. Här finns det ändå jävligt mycket folk som håller på med musik, väldigt många bra band. Vad gäller kvinnliga instrumentalister är det väldigt få jag känner till.

– Om jag ska vara lite kritisk är jag inte säker hur de har räknat. Vi fanns inte med eftersom vi räknades som ett mansband då 60 procent av våra bandmedlemmar är män. Det tycker jag lite synd.

Hur ställer du dig till argumentet att det är kvalitén som spelar roll och inte vilket kön.

– Det köper jag inte.

Berätta mer.

– Vem är det som bestämmer vad som är bra? Det är samma sak som du kan applicera på styrelser. Man klagar över att det inte finns någon kvinnlig representation. Då får du titta på valberedningen – vem eller vilka är det som tar fram förslagen. Vad har de för nätverk, kunskap och förståelse för vem som är kompetent. Samma sak gäller för de som bestämmer över vilka band som är bra. Hur upptäcker de ny musik, vem bedömer.

– Är det ett gäng i samma ålder, med samma kön, samma musiksmak så blir det väldigt ensidigt. Jag tycker inte man ska fokusera på enskilda musiker och band och säga att de är dåliga.

Hur skulle du reagera om ni blev inkvoterade på ett spelställe bara för att ni har kvinnor i bandet?

– Shit, vilken svår fråga.

Hon tystnad och byter sittställning.

– Jag måste tänka.

Du får tänka högt.

Hon reser sig upp och hämtar mer kaffe innan hon tar till orda.

– Jag skulle inte känna mig helt bekväm samtidigt som det skulle vara gött att exempelvis spela på Emmabodafestivalen. Om man tänker så här: om vi inte skulle veta om att vi blev inkvoterade skulle jag nog inte ha några problem med det.

– Hade du frågat om något annat ämne hade jag haft ett klart och tydligt svar. Men nu är jag så inne i branschen att jag lätt blir blind. Jag har inga svar.

Tycker du att det är rätt att bli positivt särbehandlad eftersom ni är ett blandband, både killar och tjejer?

– Haha. Fan vad kul att du sa blandband. Det brukar jag också säga. Folk brukar inte förstå vad jag menar när jag säger så. Vill de sätta en etikett på band är väl blandband väldigt bra.

– Men åter till ämnet, vart var vi?

Subventionering på grund av att ni är ett blandband.

– Just det. Nej, det är ingen bra idé heller. Vi är inte någon hushållsnära tjänst man kan få RUT-avdrag på. Det är samma argumentation som när man pratar om kvinnligt ledarskap. Genom att du sätter ordet kvinnligt framför ledarskap särskiljer du på någonting som i grunden är precis samma sak. Kalla mig batterist istället för kvinnlig trummis.

– I slutändan hoppas jag att folk uppmärksammar mig för min musik och min kunskap och inte för att jag vare sig är kvinna eller klär mig i kjol.